

ACTIVITATS PEDAGÒGIQUES AL VOLTANT DE TINTÍN

Joan Manuel Soldevilla Albertí, març de 2007

1.- PRESENTACIÓ	2
1.1.- L'OBRA	2
1.1.1.- CRONOLOGIA	3
1.2.- L'AUTOR	4
2.- ACTIVITATS	6
2.1.-ACTIVITATS TRANSVERSALS	6
2.1.1.- ÀREES DE CONEIXEMENT	7
2.1.1.1.- LLENGUA	7
a.- El llenguatge de la historieta	7
b.- Les narracions	7
c.- Els personatges	8
2.1.1.2.- CONEIXEMENT DEL MEDI SOCIAL I CULTURAL	8
a.- Territoris reals	8
b.- Territoris de ficció	9
2.1.1.3.- CONEIXEMENT DEL MEDI NATURAL	10
a.- El món animal	10
b.- Ecosistemes	10
2.1.1.4.- EDUCACIÓ ARTÍSTICA	11
a.- El dibuix	11
2.1.2.- EDUCACIÓ EN VALORS	12
2.1.2.1.- Multiculturalitat	12
2.1.2.2.- Amistat	13
2.2.- ACTIVITATS PER ÀLBUM. TINTÍN AL TIBET	14
2.2.1.- Comprensió	14
2.2.2.- Comentari	15
2.2.3.- Creació	16

GUIA DIDÀCTICA

1.- PRESENTACIÓ

1.1.-L'OBRA

Les aventures de Tintín és una de les peces claus de la historieta europea i una creació artística que, convertida en un dels referents del segle XX, sembla mantenir la seva inesgotable capacitat de fascinació en el nou mil.leni; els vint-i-tres àlbums de la col.lecció són un testimoni excepcional de la vida dels darrers setanta anys al món i des d'aquesta posició ens ofereixen infinites vies d'aproximació; la història, el pensament, la geografia, el cinema, la sociologia, la pintura, la literatura... Totes aquestes branques del coneixement i de l'art –i d'altres que hi podríem afegir- són algunes de les que ens permeten descobrir una obra excepcional que, a mida que passen els anys, sembla desvetllar en els lectors un major respecte i admiració.

El mèrit de la creació d'Hergé, traduïda a prop de seixanta llengües i universalment coneguda, no queda però reduït a aquest valor testimonial del que va ser el segle passat; més enllà de les diverses aproximacions que hi realitzem queda la seva capacitat extraordinària per a atrapar els lectors més enllà del temps i les fronteres. Avui en dia, quan ja fa vint anys que l'autor va morir i més de vint-i-cinc que va sortir publicat el darrer àlbum de la col.lecció, en aquests temps en què la cultura i la tècnica han experimentat una revolució desconcertant que ha transformat el concepte d'oci dels adults i dels nens, en els temps dels videojocs i de les realitats virtuals, proposar a un nen de qualsevol lloc del món un àlbum de Tintín continua sent una aposta segura: quan entri a les seves pàgines un món fascinant l'atraparà de manera inexorable amb una intensitat tal que quedarà per sempre gravat a la seva memòria.

1.1.1.- CRONOLOGIA

A continuació indiquem els títols que componen Les aventures de Tintín per ordre cronològic tot indicant l'any d'aparició per primer cop en àlbum

Tintín al país dels soviets, 1930

Tintín al Congo, 1931

Tintín a Amèrica, 1932

Els cigars del faraó, 1934

El lotus blau, 1936

L'orella trencada, 1937

L'illa negra, 1938

El ceptre d'Ottokar, 1939

El cranc de les pinces d'or, 1941

L'estrella misteriosa, 1942

El secret de l'Unicorn, 1943

El tresor de Rackham el Roig, 1944

Les set boles de cristall, 1948

El temple del sol, 1949

Tintín al país de l'or negre, 1950

Objectiu: la lluna, 1953

Hem trepitjat la lluna, 1954

L'afer Tornassol, 1956

Estoc de Coc, 1958

Tintín al Tibet, 1960

Les joies de la Castafiore, 1963

Vol 714 a Sidney, 1968

Tintín i els Pícaros, 1976

1.2.- L'AUTOR

Qui era Hergé? Per a milers de lectors de casa nostra, durant molts anys, el nom Hergé sempre va ser un interrogant. Aquestes cinc lletres que encapçalaven les portades dels àlbums de Les aventures de Tintín ens presentaven un veritable enigma; existia Hergé? Era un nom real? Era un autor o un col·lectiu? D'on venia? Que hi havia darrere aquest nom?

Georges Remi, "Hergé", va néixer l'any 1907 a Etterbeck, prop de Brussel·les. Apassionat pel món de la il·lustració, va iniciar de ben jove una intensa carrera professional que el va dur a les pàgines del diari Le Vingtième Siècle. Va ser en el seu suplement per a nens, Le petit vingtième, que va néixer Tintín el 10 de gener de 1929, quan ja signava els seus treballs com Hergé, un nom artístic format per les inicials invertides del seu nom i cognom, "r" de Remi (*er*, en francès) i "g" de Georges (*ge*). Des d'aquell moment Hergé i Tintín portaran unes vides agermanades i a mida que anirà creixent el personatge, l'artista anirà madurant i adquirint una complexitat que el convertiran en una de les figures essencials del segle XX. Al llarg de molts anys, i paral·lelament a la seva gran sèrie, Hergé va crear altres personatges com els trapelles Quick et Flupke –una mena de Zipi i Zape a la belga- o la família d'aventurers que eren Jo, Zette el Jocko, i també va dur a terme magnífics treballs en el camp de la il·lustració i de la publicitat. Però amb els anys, Hergé va decidir que els tebeos i especialment Tintín seria el seu camp d'expressió en uns moments en què el mitjà de la historieta era considerat, especialment a Europa, un subproducte cultural. Lúcid i intuïtiu, l'autor belga va ser conscient de què no hi han mitjans de comunicació bons o dolents sinó obres, creacions, i aquestes poden ser sublimes o barroeres; que ho siguin depèn de l'artista. Per aquesta raó, orgullós de la seva obra, i mentre la majoria dels seus companys de professió consideraven la feina de dibuixant un treball menor

i llençaven a la paperera els seus esborranys i fins i tot els seus originals quan els hi retornaven, Hergé, clarivident i precursor sempre va guardar i arxivar escrupolosament tot el que pertanyia al seu procés creatiu: els esbossos, els fons de documentació, les proves, les anotacions...

Hergé va morir el 2 de març de 1983 i ens va deixar un llegat extraordinari, no només una obra acabada i perfecte sinó la possibilitat de descobrir tot el procés que el va dur a ella. Any rera any ha anat creixent la passió per Tintín i pel seu creador, un duet indissoluble que el propi autor belga havia resumit amb flaubertiana concisió: *Tintín c'est moi*. Exposicions, estudis, biografies, versions en dibuixos animats i properament en cinema amb actors reals, traduccions a totes les llengües imaginables, reedicions gairebé infinites... Vint anys després de la mort del mestre sembla que la seva figura i la seva obra han transcendit el seu moment històric –del que ell va ser veritable notari– per a convertir-se en referència obligada per entendre el nostre món. Més enllà de ser un excepcional narrador, un brillant dibuixant i el forjador d'un llenguatge, Hergé continua sent un enigma que cal descobrir dia a dia.

2.- ACTIVITATS

2.1.- ACTIVITATS TRANSVERSALS

Al llarg dels diferents àlbums que componen Les aventures de Tintín trobem un conjunt d'eixos que vertebraven l'univers de ficció forjat per Hergé; cada àlbum constitueix una unitat tancada, una experiència cultural de extrema complexitat i de inesborrable intensitat, però aquesta vivència encara s'enriqueix més quan s'integra en el corpus de la col·lecció.

En aquesta graella d'activitats transversals ordenem un conjunt de propostes que permeten treballar a l'aula l'experiència de lectura que han dut a terme els alumnes i que poden aplicar-se igualment a un àlbum en concret com al conjunt de la col·lecció; possiblement no totes les nenes i nens han llegit els mateixos títols, o potser tenen alguns àlbums com a preferits per damunt d'uns altres. Les nostres activitats transversals volen ser un instrument prou flexible com per a que cada alumne pugui desenvolupar-les segons les seves preferències de lectura; d'igual manera, el professor es troba amb un marc de treball que pot amotllar no només al nivell educatiu on duu a terme l'activitat sinó també al tarannà i perfil de cada un dels alumnes.

Les activitats s'ordenen en les àrees de coneixement que l'alumne desenvolupa al llarg dels cursos de l'ensenyament primari en els seus cicles mitjà i superior (8-12anys); tot i que abans l'alumne també pot apropiarse als àlbums de Tintín –i de ben segur que ho fa en el seu espai d'oci-, és indubtable que alguns aspectes –la complexitat de les aventures, l'especial i característica cal·ligrafia dels llibres, etc.- aconsellen començar a treballar Tintín a partir dels 8 anys, quan els fonaments de la lecto-escriptura estan plenament consolidats.

2.1.1.- ÀREES DE CONEIXEMENT

2.1.1.1.- Llengua

a.- *El llenguatge de la historieta*

Els alumnes son lectors de tebeos; encara que potser no amb la intensitat de fa uns anys, és indubtable que tots ells tenen aquesta experiència cultural plenament integrada en els seus hàbits d'oci. L'objectiu de les activitats que proposem és bàsicament identificar els elements que caracteritzen aquest mitjà de comunicació tot analitzant quina funció duen a terme en la construcció de les històries.

Els recursos de la historieta són bàsicament de dos àmbits, iconogràfics i lexicals. Entre els recursos iconogràfics l'alumne pot analitzar la utilització dels plans –pla general, pla tres quarts, pla mig i primer pla- , l'ús dels gestuari en els personatges per identificar els seus estats d'ànim, els símbols cinètics –línies que subratllen els moviments- i les metàfores visuals –estrelles per indicar un cop, signe d'admiració o interrogació per expressar sorpresa- Entre els recursos lexicals cal que l'alumne diferenciï les càpsules –que normalment indiquen pas del temps- dels globus o bafarades que expressen els parlaments dels personatges. Menció especial mereix l'ús de les onomatopeies que permeten suggerir els sons que acompanyen les accions.

b.- *Les narracions*

Explicar una història; això és el que ens fa cada un dels àlbums de Tintín. Una història on tots els elements estan perfectament equilibrats, on la intensitat i l'emoció es combina amb la coherència i la versemblança. Cada Tintín és una admirable lliçó on s'explica com captar l'atenció del públic, com fer-lo vibrar amb les peripècies dels personatges, com emocionar-lo tot esperant el què passarà. Els alumnes llegeixen l'obra d'Hergé i frueixen d'aquesta experiència estètica que és la narració; és el moment de demanar-los que ells expliquin la història que han llegit. Sigui a

través d'una activitat d'expressió escrita o d'expressió oral l'alumne s'ha d'enfrontar al repte de resumir allò que ha llegit, d'ordenar a través de les seves paraules aquella successió de fets i personatges que ha observat com a lector. El resum de contes, narracions o pel·lícules és una activitat complexa on l'alumne ha de saber triar el que és veritablement significatiu del que és accessori tot ordenant en una relació causal i cronològica tots els fets que condueixen al final de la història; des d'aquesta perspectiva els àlbums de Tintín són un excel·lent territori de treball.

c.- Els personatges

És indubtable que un dels grans atractius de Les aventures de Tintín són els personatges que enriqueixen aquest món de ficció; del Capità Haddock a la Castafiore, dels Dupond i Dupont a en Rastapopulos, els actors d'aquesta gran comèdia han quedat impresos en la memòria dels lectors. En aquesta activitat proposem que es treballi aquest aspecte tot proposant als alumnes el retrat dels trets físics i de caràcter dels personatges, identificant en quines de les aventures llegides fan la seva aparició i com van incorporant-se poc a poc a aquesta gran família de paper.

2.1.1.2.- Coneixement del medi social i cultural

a.- Territoris reals

Tintín és un viatger infatigable que recorre els cinc continents i que fins i tot arriba a trepitjar la lluna; prop d'un milió de kilòmetres són els que l'intrèpid reporter acumula a les seves esquenes quan acaba les seves aventures i, per molts lectors, aquests viatges han estat una de les primeres portes de coneixement del món que ens envolta.

En aquesta activitat proposem que l'alumne, amb l'ajut d'un mapa del món, identifiqui i localitzi els mars, continents, països i ciutats reals que trepitja Tintín –Chicago a Tintín a a Amèrica, Xangai a El lotus blau, el

port de El Callao a El temple del Sol, el mar Àrtic a L'estrella misteriosa, Djakarta a Vol 714 a Sidney.... A partir d'aquesta identificació, l'alumne pot trobar i definir els trets caracteritzadors de cada un d'aquests territoris on es desenvolupa l'aventura.

b.- *Territoris de ficció*

Bordúria, San Teodoros, Nuevo Rico, l'emirat de Khemed, Sildàvia... A més d'oferir-nos un magnífic mapa del món real, Hergé també va crear països imaginaris on els seus personatges desenvolupaven les seves aventures, territoris de ficció que han quedat gravats en la memòria de milions de lectors amb tanta intensitat com si fossin reals.

En aquesta activitat proposem que l'alumne reconegui aquest països com a no reals però al mateix temps pugui descriure quines són les seves característiques inventades per Hergé: localització, situació política, principals recursos econòmics, geografia, història. Donat que aquesta és una iniciativa que es pot dur a terme en grup, també es pot orientar els alumnes a què, col·lectivament, inventin algun país de ficció tot descrivint quines serien les seves imaginàries característiques.

A continuació indiquem a quins àlbums surten aquest països imaginats per Hergé:

Sildàvia: El ceptre d'Ottokar, Objectiu la lluna

Bordúria: El ceptre d'Ottokar, Objectiu la lluna, L'afer Tornassol

San Teodoros: L'orella trencada, Tintín i els Pícaros

Nuevo Rico: L'orella trencada

Khemed: Tintín al país de l'or negre, Estoc de Coc

2.1.1.3.- Coneixement del medi natural

a.- *El món animal*

Molts són els animals que apareixen a l'univers de Tintín. Tots recordem a un fox-terrier de color blanc però al seu voltant hi ha un veritable zoo de paper: ossos, cavalls, tigres, cabres, oques, rucs, vaques, ànecs, conills, ratolins, gossos pataners, aranyes, lloros, peixos-torpede, taurons, mosquits, meduses, peixos, cocodrils, antílops, ximpanzés, lleons, boes, lleopards, elefants, hipopòtams, girafes, rinoceronts, búfals, flamencs, mules, pumes, tortugues, guineus, esquiroles, gossos salsitxa, bulldogs, bous, camells, gats, tigres de bengala, dracs, chihuahues, anacondes, piranyes, grans danesos, garses, pollastres, gorilles, pelicans, diplodocus, gossos llop, galls, crancs, gavines, dromedaris, rates, cucs, papallones, coloms, micos, estrelles de mar, unicorns, gallines, gats siamesos, armadillos, mussols, llames, còndors, tapirs, llangardaixos, ossos formiguers, pingüins, iacs, cignes, peixos voladors, orenetes, papagais, anguiles, un mico nas-gros de Borneo i, molt especialment, un inoblidable fox-terrier de color blanc, en Milú.

Al voltant de tota aquesta fauna les activitats són múltiples; des d'identificar i completar la informació sobre els animals trobats tot relacionant-los amb les explicacions fetes a classe fins a precisar els ecosistemes on es troben.

b.- *Ecosistemes*

Els deserts d'Aràbia, les selves tropicals, les muntanyes de l'Himàlaia, el fons del mar del Carib, els rius de la Xina, els highlands escocesos... Cada un d'aquests escenaris on es desenvolupen les aventures son oferts als lectors amb una precisió admirable que neix del rigor documental amb que Hergé treballava. Descriure les seves característiques físiques, identificar la seva fauna i la seva flora o analitzar com l'home s'ha

incorporat a aquell espai són algunes de les activitats que poden ajudar l'alumne a conèixer el món que l'envolta.

2.1.1.4.- **Educació artística visual i plàstica**

a.- *El dibuix*

És indubtable que la dimensió gràfica de Les aventures de Tintín és la més intensa i immediata; quan obrim qualsevol de les seves aventures tots quedem fascinants per la contundència gràfica, per la força visual de les imatges dibuixades per Hergé. L'objectiu de les activitats proposades per a aquesta àrea de coneixement intentaran mostrar a l'alumne com compon i construeix Hergé les seves vinyetes i al mateix temps engrescarlo a què desenvolupi les seves capacitats creatives a través del dibuix.

Cada vinyeta és com un petit quadre integrat en un conjunt macronarratiu que seria, successivament, la seqüència, la pàgina i l'àlbum. En cada una d'aquestes vinyetes l'auto disposa els elements segons la seva voluntat expressiva i així l'alumne hauria d'identificar quins serien els plans, quin són els fons i com s'integren els personatges en aquest context. És extremadament interessant treballar com Hergé combina un dibuix gairebé caricaturesc en el retrat dels personatges –extrema simplicitat i deformació expressiva- amb un rigor gairebé fotogràfic a l'hora d'ambientar l'entorn en el que es mouen. Analitzar el traç negre uniforme que delimita tots els contorns, fer esment en l'ús del color, uniformement aplicat sense intervenció de gradacions ni d'ombres... A partir de tot aquest anàlisi, l'alumne pot treballar des d'una part més creativa les vinyetes, des de la simple reproducció de les imatges fins a la creació de propostes pròpies.

2.1.2.- EDUCACIÓ EN VALORS

Integrats en les diverses àrees de coneixements i en les relacions personals que estableix en el marc de l'escola, l'alumne treballa diàriament a classe un conjunt de valors que l'ajuden a créixer com a persona i a desenvolupar-se plenament com a ésser social que és. Més enllà de les múltiples aplicacions específiques que hem desenvolupat fins ara al llarg d'aquesta guia didàctica, Les aventures de Tintín són també una escola de valors. Totes les aventures mostren una lluita en contra de la injustícia, una preocupació per preservar l'amistat, una defensa d'aquells que són febles, una denúncia de l'opressió i la manca de llibertat... Mostrar als alumnes aquests valors i fer-los reflexionar sobre la seva transcendència és quelcom que els ajudarà a entendre millor els llibres llegits però, per sobre de tot, els farà créixer com a persones. A continuació indiquem alguns dels valors que es podrien treballar a classe a partir de la lectura dels àlbums

2.1.2.1.- *Multiculturalitat*

Tintín és un xenòfil, quelcom que s'apropa a les altres cultures amb voluntat de respectar, conèixer i aprendre. Algú com ell que ha viatjat per més de mig món ha après que la diversitat és una riquesa de la condició humana que cal preservar i respectar, un valor universal pel que cal lluitar. El respecte al que és aliè no és només intel·lectual sinó que el nostre heroi s'implica de manera absoluta: lluita, si cal, contra el veritable xenòfob, l'home blanc que enganya als africans (Tintín al Congo), el delinqüent internacional que ataca els valor de la cultura àrab (Tintín al país de l'or negre) o el crioll que vexa i humilià a l'indígena andí (El temple del sol). Quan Tintín arriba a un altre país s'integra amb respecte als seus costums, s'excusa si no coneix la seva llengua (Tintín al país de l'or negre), es vesteix de manera respectuosa vivint la nova realitat no com a turista, sinó com a un altre nadiu (El lotus blau), menja els plats característics de cada territori sense intentar imposar els seus

hàbits alimentaris (Tintín i els Pícaros), s'admira davant de les seves creacions artístiques, des de les més elaborades a les més primitives (El Tresor de Rackham el Roig) i defensa la necessitat de donar a conèixer totes les cultures a tota la humanitat (El temple del sol).

La identitat de Tintín és extremadament porosa a tot el que descobreix quan viatja; qualsevol desplaçament seu se'ns mostra com una veritable lliçó de tolerància i respecte. Apropar-nos a la creació d'Hergé és entendre que el món és múltiple i divers, i que l'hem de conèixer amb respecte i interès si volem entendre'ns a nosaltres mateixos. Avui en dia, quan el viatge s'ha frivolitjat fins al punt de què la ignorància i els tòpics semblen ordenar molts dels *tours* que ofereixen les agències de viatges, obrir els àlbums de Tintín és fer-ho a la diversitat del món, però amb l'esperit predisposat a enriquir-se amb el contacte amb el que és aliè.

2.1.2.2.- *Amistat*

Els àlbums de la col.lecció estan recorreguts per un eix vertebrador que unifica tot el món de ficció forjat per Hergé: la recerca de l'amistat. Al llarg de les seves aventures Tintín estableix lligam diversos i múltiples amb els personatges que l'envolten, com diversa i múltiple pot ser l'amistat. La relació amb el rampellut Capità és ben diferent de la que estableix amb el despistat Tornassol, per posar un exemple, però en ambdós casos un amic serà aquell per qui paga la pena deixar-ho tot, el company en qui sempre podrem confiar, la persona que sentim com a germana de l'ànima. En aquest sentit podem trobar una varietat notable d'amics: el Capità, Milú, Tornassol, Néstor, els Dupond i Dupont, Chang, Zorrino, Tharkey... Tots aquells conformen no només una constel.lació de personatges inoblidables sinó un veritable tractat sobre el valor de l'amistat.

2.2.- ACTIVITATS PER ÀLBUM. TINTÍN AL TIBET

El món de Tintín no només és interessant des d'aquesta aproximació global que hem desenvolupat fins ara; cada un dels àlbums de la col·lecció ofereix un ventall amplíssim de possibilitats de treball que permeten convertir qualsevol títol en una veritable lectura de curs. A continuació proposem un reguitzell d'activitat aplicades a un dels llibres més emblemàtics de la col·lecció: Tintín al Tibet. En elles l'alumne ha de demostrar no només que ha llegit i entès perfectament l'aventura sinó que aquesta experiència ha estat prou sòlida com per permetre-li un conjunt de reflexions i propostes al seu voltant

2.2.1.- *Comprensió*

- a.- On es troben Tintín, Milú, el Capità i el professor Tornassol al principi de la història? Què estan fent? (pàg. 1-2)
- b.- Quina bona notícia rep Tintín per correu? (pàg. 4) Per què aquesta bona notícia es converteix poc després en terrible? (pàg. 4-5)
- c.- Com interpreta Tintín els seus somnis? (pàg. 5) Que hi veu? (pàg. 3) Què decidirà fer? (pàg. 6)
- d.- Quan Tintín i el Capità arriben a Katmandú, troben en Chang? (pàg. 10-13) Qui és en Tharkey? (pàg. 13) Quina aliment típic prova el Capità Haddock pels carrers de la ciutat? (pàg. 11-12)
- e.- Camí de les muntanyes de l'Himàlaia, en Milú (pàg. 19-20) i el Capità (pàg. 15-16) pateixen els efectes de l'alcohol. Què els hi passa?
- f.- Què és un chorten? (pàg. 20-21)
- g.- Què troben els expedicionaris entre les restes de l'avió estavellat? (pàg. 28-29)
- h.- Com sap Tintín que en Chang va aconseguir sortir viu de l'accident? On es va refugiar el seu amic xinès? (pàg. 30)

- i.- Quin objecte descobert entre les muntanyes decideix a Tintín a continuar la recerca d'en Chang? (pàg. 36)
- j.- Explica el gran sacrifici que el Capità està disposat a fer per a salvar en Tintín quan es troba penjat d'una corda (pàg. 40). Com es salven els nostres herois d'aquesta crítica situació? (pàg. 41)
- k.- Com arriben al monestir dels lames? (pàg. 43-48) Resumeix l'actuació d'en Milú (pàg. 45-47). Qui és en "llamp beneït"? (pàg. 44)
- l.- Explica què passa quan Tintín arriba al cau del ieti i el Capità es queda a fora vigilant si s'apropa l'abominable home de les neus. (pàg. 55-57)
- m.- Resumeix breument la història que explica el propi Chang i l'especial relació d'amistat que va mantenir amb el ieti (pàg. 58-59).

2.2.2.- *Comentari*

- a.- Tintín al Tibet ens explica la història d'un ésser llegendari i monstruós que es capaç de manifestar sentiments de tendresa i que, més enllà de les aparences, tots els éssers amaguem una riquesa interior que val la pena descobrir; altres obres universalment conegudes ens han mostrat aquesta veritat: La bella i la bèstia, de Charles Perrault, El gegant egoista, d' Oscar Wilde, Notre Dame de París de Victor Hugo, la pel·lícula King Kong... Resumeix breument l'argument de qualsevol d'aquests exemples o d'altres que coneguis.
- b.- L'amistat és el sentiment que mou als personatges de l'aventura; Tintín se'n va a l'Himàlaia a salvar un amic, el Capità acompanya a Tintín perquè aquest és el seu amic... Creus que l'amistat és un valor tan important? Què és un amic?
- c.- Al llarg de l'aventura coneixem cultures diferents: la Índia, el Nepal, els pobles de les muntanyes, els monjos lames del Tibet... Descriu els diferents espais per on van Tintín, el Capità i en Milú i busca informació –

fotografies, fullets de viatge, pàgines web, etc- sobre aquests països i ciutats que visiten els nostres herois.

d.- Quina vinyeta t'agrada més de totes les que componen l'àlbum? Explica per què has fet aquesta elecció.

e.- A l'inici de la història se'ns diu que en Chang és un vell amic de Tintín al qual va conèixer a l'àlbum El lotus blau. Llegeix aquest episodi i resumeix breument el seu argument.

2.2.3.- *Creació*

a.- Imagina que ets un viatger que ha arribat a Katmandú; escriu una postal a un dels teus amic o amigues tot explicant-li les coses que més t'agraden de la ciutat.

b.- Tintín al Tibet ens parla d'una cultura diferent a la nostra que cal respectar i conèixer. Coneixes altres cultures? Explica breument alguna de les seves característiques.

c.- T'ha agradat el final de la història? Imagina un altre desenllaç on, per exemple, el ieti fos capturat i portat a un parc zoològic.